

David S. H. Rosenthal: Losing the Battle to Archive the Web

A referátumot Németh Márton készítette 2017. dec. 4-én.

Miért veszíthetjük el a csatát a webarchiválás frontján? Erre a kérdésre keresi a választ a Stanford Egyetem könyvtárának vezető kutatója, David S. Rosenthal „A Digitális Megőrzés Napja” alkalmából a digitális tartalmak megőrzésével foglalkozó egyik legfontosabb civil szerveződés a Digital Preservation Coalition blogján (<http://dpconline.org/blog/idpd/losing-the-battle-to-archive-the-web>). A szerző felhívja a figyelmet, hogy habár az intézményi erőfeszítések megsokszorozódtak az utolsó évtizedben a webarchiválás terén, a legsúlyosabb akadálya az előrehaladásnak az érintett intézmények súlyos alulfinanszírozottsága. Axiómaként állapítja meg, hogy megfelelő pénzügyi erőforrások biztosításával nem lenne probléma az archiválással. Világszinten összesen 30 millió dollárt költenek azon tartalmak archiválására, melyek előállítási költsége százmilliárd dollárokban mérhető!

A szomorú valóság másik szelete, hogy például a webarchiválási kutatás-fejlesztés egyik zászlóshajójának számító British Library költségvetése reálértékben az utóbbi tíz évben 45%-kal csökkent!!! A szerző arra is felhívja a figyelmet, hogy a tartalomelőállítási költségek, s így a hirdetési bevételek igénye is folyamatosan növekedő tendenciát mutat, így ezzel párhuzamosan az archiválásra fordított összegeknek is növekedniük kellene. A probléma jelentőségére ennek kapcsán a cnn.com weboldal példájával világít rá. Erről az Internet Archive az utolsó mentését 2017. november elsején tudta elkészíteni. Azóta archiválhatatlan a weboldal, mivel a hatékonyabb működés érdekében átalakították a grafikus megjelenítést szabályozó JavaScript kódokat. Szemmel láthatólag a szolgáltatás oldalán az archiválás igényei jelenleg bármikor bárki által feláldozhatók.

A továbbiakban pedig arra utal a szerző, hogy a tartalomszolgáltatások költségét alapvetően előfizetésekből, illetve hirdetésekből fedezik. Mindkét bevételi oldal gyenge lábakon áll jelenleg a hirdetésblokkoló programok elterjedt használata, illetve az előfizetési hajlandóság csekély volta miatt. Erre válaszul a tartalomszolgáltató lobbis hatalmas nyomás alá helyezte a W3C szabványalkotó testületet, hogy a digitális másolásvédelem integrálódjon bele a HTML szabványba, illetve szabványszinten akadályozzák meg a hirdetésblokkoló programok használatát. Ha ezek a törekvések megvalósulnának, akkor a számítógépes világháló jó részét egyszerűen archiválhatatlanná tennék.

Végül pedig felmerül a kérdés: hogyan segíthetünk egyszerű állampolgári szinten a webarchiválás ügyén? Erre több mód is van. Az Internet Archive Save Page Now szolgáltatásával saját magunk kezdeményezhetjük az általunk hasznosnak tartott oldalak mentését. Az Internet Archive működését pénzügyi adománnyal, illetve tartalmak archiválásra történő felajánlásával is lehet segíteni. Győződjünk meg arról, hogy az adott ország nemzeti könyvtára fontosnak tartja-e a világháló archiválását, aktív tevékenységet folytat-e ezen a téren, s támogassuk erőfeszítéseiket. *(Nálunk az OSZK kísérleti projektje révén alapozódik meg ez a tevékenység mostanság.)* Civil összefogással, széles körű tiltakozás megszervezésével akadályozzuk meg, hogy bármiféle W3C szabványba bekerüljön a digitális másolásvédelem kiterjesztése.